

Příloha č. 8 výzvy č. 68 OPST

GENDEROVÁ DIMENZE VE VAV PROJEKTECH OPST

Úvod

Genderovou dimenzí v obsahu výzkumu se rozumí kombinace poznatků z oblasti vlivu pohlaví (biologické aspekty) a genderu (sociokulturní aspekty) do praxe VaVal s cílem generovat komplexní a excelentní znalosti či technologie pro lepší život společnosti a všech jejích skupin.

Podpora začlenění genderové dimenze spadá pod jednu ze šesti priorit Evropského výzkumného prostoru. Je důležitým prvkem strategie Evropské komise pro genderovou rovnost ve výzkumu a inovacích. Tento metodický dokument slouží jako pomůcka při zpracování žádostí o podporu do výzev pro předkládání projektů Operačního programu Spravedlivá transformace 2021–2027, ale i například v rámci hodnotícího procesu těchto žádostí.

Objasnění potřebnosti zohlednění genderové dimenze v obsahu výzkumu a detailní vhled do tématu nabízí metodika Technologické agentury České republiky (dále jen „TA ČR“), která byla vytvořena jako příručka pro 5. veřejnou soutěž programu ÉTA, a je dostupná na tomto odkazu:

<https://www.tacr.cz/gender-v-obsahu-vyzkumu-a-inovaci/>

Evropská komise disponuje rovněž vlastní metodikou, která poskytuje informace o přístupu ke genderové dimenzi s názvem „Toolkit Gender in EU-funded research“. Dokument je ke stažení zde:

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c17a4eba-49ab-40f1-bb7b-bb6faaf8dec8>

Zohlednění genderové dimenze

Zohlednění genderové dimenze do obsahu VaVal znamená začlenit tuto skutečnost do celého životního cyklu projektu. Stanovit priority prostřednictvím definování konceptů, formulovat otázky, vyvinout metodiku, sbírat a analyzovat údaje podle pohlaví a hodnotit a vykazovat výsledky VaVal a jejich přenos na trh představuje aspekty a faktory, ke kterým by mělo být v rámci reflexe genderové dimenze ve VaVal přihlédnuto. Případným vodítkem, jak systematicky začlenit genderovou dimenzi do projektu, mohou být níže uvedené otázky¹:

¹Viz Příručka pro pátou veřejnou soutěž Programu ÉTA (<https://www.tacr.cz/gender-v-obsahu-vyzkumu-a-inovaci/>)

Výzkumné cíle, otázky a hypotézy

- Mohou do řešeného tématu vstupovat tělesné odlišnosti žen a mužů (například hormonální produkce, ergonomie, manipulační síla, velikost postavy či její části, výška hlasu) nebo jejich rozdílné zkušenosti, potřeby a preference?
- Lze v kontextu řešeného zvažovat rozdílné výsledky u žen a mužů?
- Je možné očekávat odlišné dopady na ženy a muže (případně jejich skupiny)?

Metodologie, výzkumný design, sbíraná data

- Umožní výzkumný design a nástroje (dotazníky, focus groups apod.) zachytit případné pohlavní či genderové rozdíly, nebo naopak potvrdit neexistenci rozdílů?
- Budou sbírána data o obou pohlavích nebo budou příslušníci obou pohlaví dotazováni (a to v adekvátních poměrech)?

Analýza

- Jsou data analyzována s ohledem na pohlaví nebo gender?
- Je analyzována souvislost pohlaví nebo genderu s jinými relevantními proměnnými (jako např. věk, sociální původ, etnicita)?

Aplikace a dopady

- Bude výsledný produkt či služba (necílí-li specificky na osoby jednoho pohlaví) naplňovat potřeby mužů i žen?
- Bude z hlediska obsahu, funkcí nebo designu vyhovovat očekávání mužů i žen (případně jejich různých skupin)?
- Budou výsledný produkt nebo služba pro muže a ženy obdobně bezpečné (např. vývoj léků, bezpečnostních prvků, potravinářských složek aj.)?
- Dotknou se pozitivní efekty projektu obdobným způsobem kvality života mužů a žen (např. plánování dopravy, urbanismus, veřejné služby aj.)?
- Budou plánovaný produkt nebo služba mužům a ženám (nebo také jiným skupinám) v obdobné míře dostupné?

Komunikace a diseminace výsledků

- Jsou jako součást analýzy prezentovány i relevantní závěry vztahující se k pohlavním nebo genderovým rozměrům problematiky?
- Jsou reportovány i nulové rozdíly?
- Jsou součástí prezentace i relevantní statistiky, tabulky nebo grafy rozlišující dle pohlaví?
- Bylo zvažováno vytvoření specifické publikace prezentující pohlavní nebo genderovou dimenzi problematiky, konferenčního příspěvku apod.?